

Prekentekest: Joh 3,1-16

Det var en mann blant fariseerne som hette Nikodemus, en av jødernes rådsherrer. Han kom til Jesus om natten og sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham." Jesus svarte: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Ingen kan se Guds rike hvis han ikke blir født på ny." "Hvordan kan en som er gammel, bli født?" sa Nikodemus, "han kan da ikke komme inn i sin mors liv igjen og bli født?"

Jesus svarte: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Det som er født av kjøtt, er kjøtt, men det som er født av Ånden, er ånd. Undre deg ikke over at jeg sa at dere må fødes på ny. Vinden blåser dit den vil, du hører den suser, men du vet ikke hvor den kommer fra og hvor den farer hen. Slik er det med den som er født av Ånden."

"Hvordan kan dette skje?" spurte Nikodemus. Jesus svarte: "Du er en lærer for Israel og vet ikke det? Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Vi taler om det vi vet, og vitner om det vi har sett, men dere tar ikke imot vårt vitnesbyrd. Hvis dere ikke tror når jeg taler til dere om de jordiske ting, hvordan kan dere da tro når jeg taler om de himmelske? Ingen annen er steget opp til himmelen enn han som er steget ned fra himmelen; det er Menneskesønnen, som er i himmelen. Og likesom Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv. For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå bort, men ha evig liv."

I dag på treenighetssøndag hører vi om en mann som heter Nikodemus. Han kom på besøk til Jesus om natta. Et merkelig tidspunkt å komme på besøk. Jeg har bodd i Nord-Norge og tenker; hadde Nikodemus enda kommet fra Nord-Norge så kunne jeg forstått det. Når det er midnattssol snur mange døgnet opp ned der nord. Men Nikodemus var sørfra. Da må det finnes en annen forklaring. Kanskje han var redd for at andre skulle se at han snakket med Jesus? Det er ikke usannsynlig. Det er nok mange også her på Rjukan i dag som synes det er flaut hvis noen får vite at de tror på Jesus eller ber til Jesus. Hadde Jesus hatt kontor her på Rjukan med kontortid for samtaler om natta, da tror jeg flere hadde kommet. Men slik er det ikke. Jesus har ikke kontortid, han kan man be til når man vil.

En annen sak er at mange kan ha behov for samtale om åndelige spørsmål eller livskriser. Da kan det være godt å være så pass anonym at andre ikke vet om det. Vi prester er tilgjengelige for samtaler om åndelige spørsmål og andre ting. Vi har også taushetsplikt, og ingen andre trenger å få vite om at noen har samtale med en prest. Det går an å avtale en tid da ikke andre er i kirken eller på kontoret.

Så tilbake til Jesus og Nikodemus. Det er mange som har lagt merke til at Jesus ofte gav svar på spørsmål han ikke fikk. Nikodemus sa: "Rabbi, vi vet at du er en lærer som er kommet fra Gud, for ingen kan gjøre de tegn du gjør uten at Gud er med ham." Så svarte Jesus: "Sannelig, sannelig, jeg sier deg: Ingen kan se Guds rike hvis han ikke blir født på ny." Nikodemus skjønnte selvsagt ingen ting. Han trodde kanskje Jesus mente man måtte skru tiden tilbake til før fødselen og la det hele starte

der på ny, eller på et eller annet vis bli født fysisk en gang til. Men det var jo helt absurd. Det gikk jo ikke an. Og hvorfor kunne Jesus gi et slikt svar ut fra det Nikodemus sa?

Kanskje var det fordi at Nikodemus hadde nevnt tegnene som Jesus gjorde. Tegnene var underne, som å gjøre vann til vin, som å helbrede. Det var riktig som Nikodemus sa at tegnene viste at Gud var med Jesus. Men tegnene Jesus gjorde viste også mer enn at Gud var med Jesus; tegnene viste at Jesus tilhørte en annen virkelighet, et annet rike, der våre jordiske begrensninger, sykdom og fattigdom ikke var. Når Jesus helbredet syke, når han gjorde brødunder og vann til vin, da viste han med det at Guds rike var kommet nær.

I likhet med at man blir født til statsborgerskap i det landet man tilhører, måtte man altså bli født inn i Guds rike. I et hvert jordisk rike blir man født som mennesker av kjøtt og blod, og det er viktig, for det er slik vi er skapt av Gud. Men vi er også skapt til noe større og mer enn å være norske statsborgere, eller romerske statsborgere som noen var på den tiden. Vi er skapt til å være himmelborgere. For å bli himmelborgere må vi altså bli født på ny.

Hvordan skjer så denne fødselen? Jesus sa: *"Den som ikke blir født av vann og Ånd, kan ikke komme inn i Guds rike. Det som er født av kjøtt, er kjød, men det som er født av Ånden, er ånd."* Kanskje du forstår det Jesus sa, men jeg tror ikke Nikodemus forstod alt med en gang. Jesus kom fra en annen verden. Han snakket om himmelen og det som er i himmelen. Nikodemus var ikke så vant med det. For han var dette med himmelen noe som hørte en fjern fremtid til. Guds rike var for jødedommens jøder noe som skulle inntreffe helt i den siste tiden i en fjern fremtid. Men Jesus forkynte åpent til alle: *"Vend om, for himmelriket er nær"* Matt 4,17. Der Jesus var, der var også himmelriket eller Guds rike nær.

Om dette riket, sier Jesus, at man kan ikke komme inn i det uten å bli født inn i det. Da må man altså bli født på ny. Og skal man være med når Guds rike blir synlig på verdenshistoriens siste dag, ja, så må man bli med her og nå. Født på ny av vann og Guds Hellige Ånd, det er hva som må til for å komme inn i Guds rike. *"Hvordan kan dette skje,"* spurte Nikodemus. Og det var ikke så rart at han lurte på det, for denne samtalen fant sted før pinsedagen da Den Hellige Ånd kom over apostlene i Jerusalem. Pinsedagen ble rundt 3000 mennesker døpt og lagt til menigheten. Dåpen med vann og Ånd var siden den første menighetens tid inngangsporten til Guds rike. Slik ble mennesker født på ny.

"Hver dag ble nye mennesker frelst, og Herren la dem til menigheten", står det i Apostlenes gjerninger. Å bli frelst, å bli lagt til menigheten, å bli døpt, er alt sammen uttrykk for det som skjer når noen blir en kristen. Det er nemlig sånn at i følge Jesus er ingen kristen sånn uten videre når man er født. Det skjedde en gang i historien et syndefall. Siden den gangen er alle mennesker født utenfor Edens hage. Jesus sier så at vi må bli født på ny. *"Den som tror og blir døpt, skal bli frelst; men den som ikke tror, skal bli fordømt,"* sier Jesus et annet sted. Mark 16,16.

Kan et spedbarn tro? Er det noen som spør. Kan voksne tro? Er det andre som spør. Kan psykisk utviklingshemmede tro? Kan forskere og høyt utdannede tro? Troen og dåpen hører sammen. Men ingen kan prestere å tro, uansett hvor mye man strever for å få det til. Troen er en gave fra Gud. Slik er ingen ting ved vår frelse menneskers eget verk. Vi kan ikke en gang komme til Gud uten at Den Hellige Ånd kaller oss. Enda mindre kan vi tro på Gud uten at Den Hellige Ånd skaper troen i oss. Og den kristne troen er ikke en åndelig sak med liten å. Den er ikke en tankens og intellektets prestasjon, nei troen er selve gudsforholdet, det som knytter oss sammen med Gud.

“Uten at dere vender om og blir som barn, kommer dere ikke inn i himmelriket”, sa Jesus en gang. Matt 18,3. Disiplene hadde da diskutert og spurt hvem som var størst i himmelriket. Jesus svarte ikke; den som er flinkest, den som har mest kunnskap eller den som gjør mest for Gud. Men han pekte på det lille barnet og sa: *“Den som gjør seg selv liten som dette barnet, er den største.”* Så er det ikke våre prestasjoner det kommer an på. Det er Guds nåde alt sammen.

Det er også Gud som har gitt sin kirke nådemidlene. Men nådemidlene er ikke magi. Det er ikke slik at er man døpt så er man en kristen uansett. Det er ikke mye vi kan gjøre i forhold til frelsen, men én ting er det likevel som avhenger av oss. Det går an å si nei til Jesus selv om man er døpt. Det går an å vende Jesus ryggen, enten som en bevisst handling, eller som et resultat av at man er sultefôret på Guds ord og åndelig mat fordi man så godt som aldri går i kirken og sjelden leser i Bibelen, og ikke er med i det kristne fellesskapet. Da dør troen ut umerkelig og uten at man er klar over det. Da bærer livet frukt som ikke er av Gud.

Hvis noen kjenner at Gud taler til deg i formiddag. Da er det bare en ting å gjøre: Å vende om på ny. Men dåpen skal man ikke gjenta. Dåpen i den nye pakt skjer bare én gang i likhet med omskjærelsen i den gamle pakt. Men man må vende om og komme tilbake til den samme Guds nåde som man fikk i dåpen. Man må gjøre som den bortkomne sønnen som angret og gikk hjem igjen til sin far. Han hadde bare med seg syndsbekjennelsen. Der i farshuset var det stelt i stand til fest, og den beste maten var satt på bordet. Så sier Jesus at i himmelen er det større glede over en synder som vender om enn over 99 rettferdige.

Så bruker Jesus et eksempel til slutt. For lenge siden da israelsfolket var i ørkenen på vei mot det lovede landet. Da møtte de giftige slanger. Mange ble bitt. Noen døde. Moses fikk i oppdrag av Gud å lage en kobberslange og henge den opp på en stang. Når noen holdt blikket festet på kobberslangen skulle de berge livet. Så sier Jesus: *“Likesom Moses løftet opp slangen i ørkenen, slik skal også Menneskesønnen løftes opp, for at hver den som tror på ham, skal ha evig liv”.*

Slik er det også med oss som tror på Jesus. Troen er der hvor vi retter blikket. Jesu ble spikret til korset, og døde der for å frelse oss fra fortapelsen. Troen gir oss hjelp til å holde blikket fast på Jesus og hans død til soning for våre synder. Det alene er grunnlaget for vår frelse. Slik lever vi som kristne *“med blikket festet på ham som er troens*

opphavsmann og fullender, Jesus" Hebr 12,1-2. Han er den levende Frelser som er hos oss i dag.

Som kristne er vi døpt inn i et hjem av søsken i troen. Vi er født inn i menigheten som et hjem der Gud er vår Far og Jesus vår bror og vi er hverandres søsken. Det er ikke meningen at troens liv skal leves i isolasjon. Da vil troen dø ut. Menigheten er Åndens verk. Her gir han oss nådemidlene som mat vi trenger for å leve som kristne. Her har vi fellesskapet av troende. Her har vi utrustningen ved Den Hellige Ånd til tjeneste for Jesus. Noen får oppgaver i menigheten. Gud utrufter menigheten med nådegaver. Andre får kall til å reise ut i misjonen.

En misjonær fra Norge fortalte at han var på besøk i en landsby i Indonesia. Da kom han i prat med en kvinne som var mor til mange barn. Mens de satt der på ei bambusmatte og snakket sammen, spurte hun: – Hvor lenge har du kjent Jesus? Da svarte han: – Så lenge jeg kan huske. Hans mor og far hadde fortalt om Jesus helt fra han var født. Da spurte hun på ny: – Hvor lenge har de som bor i din landsby kjent Jesus? Da svarte han: – Kira kira seriba tahun. Det betyr på indonesisk i ca.1000 år, for det er litt over 1000 år siden de første misjonærene kom til Norge og fortalte om Jesus. Da hun hørte det sa hun: – Jeg er enke. Mannen min døde for noen måneder siden. Det var før vi kjente Jesus her i landsbyen vår. Det siste han ropte ut før han døde var: – Hvor går jeg hen? Hvor går jeg hen? – Hvorfor kom dere ikke til landsbyen vår før, slik at også mannen min kunne lære å kjenne Jesus?

Denne kvinnen fra Indonesia satte fokus på det vi kanskje har lett for å fortrenge. Det var en grunn til at Jesus kom til vår jord. Det oppsummeres så treffende i Den lille bibel, Joh 3,16. *"For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv"*. Så har også vi et ansvar som følger med evangeliet. Budskapet om Jesus er ingen privatsak, det skal fortelles videre og nå ut til selv de fjerneste områder i vår verden. Ikke alle får kall til å bli misjonær. Men alle som har fått evangeliet har fått det for å gi det videre.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet.